

Information om stickande och skärande verksamheter

Här finner du de regler och rekommendationer ur miljö- och hälsoskyddssynpunkt som gäller för hygienverksamheter där allmänheten erbjuds behandling innebärande risk för blodsmitta då stickande och/eller skärande verktyg används.

Anmäla verksamheten

Ska du bedriva yrkesmässig hygienisk verksamhet innebärande risk för blodsmitta eller annan smitta då skärande eller stickande verktyg ska användas måste en skriftlig anmälan inkomma till miljöenheten **senast sex veckor innan verksamheten påbörjas.**

Följande stickande och skärande verksamheter omfattas av kravet på anmälan:

- akupunktur
- piercing
- tatuering
- Öronhåltagning
- fotvård
- Barberare som använder rakkniv
- microblading och annan stickande och skärande verksamhet

Anmäl verksamheten genom kommunens e-tjänst eller via anmälningsblankett som finns att hämta på kommunens hemsida. Du är välkommen att kontakta miljöenheten för mer information.

Anmälan ska skickas in senast sex veckor innan verksamheten startar. Även ny verksamhet i redan anmäld lokal är anmälningspliktig. Har du en tatueringstudio och utökar med piercing krävs alltså anmälan. Om en anmälan inte lämnas in före verksamheten startar riskerar du att få betala en miljöstraffavgift.

Att driva en stickande eller skärande verksamhet

Egenkontrollen, ett skriftligt och kontinuerligt uppdaterat dokument.

Du som bedriver verksamhet ska enligt miljöbalken ha den kunskap som behövs för att skydda människors hälsa och miljön mot olägenheter, framförallt mot smitta. Miljö och hälsoskyddsinspektörens har från staten fått i uppdrag att att bedriva tillsyn på verksamheten. Genom att ha en fungerande egenkontroll kan du vid tillsynen uppvisa att du följer lagen och att du därigenom vet vilka risker som finns med din verksamhet samt vilka åtgärder du har vidtagit mot dem. Vad som ska ingå i egenkontrollen styrs bland annat av din behandlingsform och utrustning och egenkontrollen ska vara anpassad till just din verksamhet. Egenkontrollen ska förvaras åtkomligt för alla som arbetar i lokalen och det ska vara ett levande dokument. Egenkontrollen ska vara skriftligt dokumenterad och bör innehålla minst följande punkter:

1. Ansvarsfördelning

En klar ansvarsfördelning ska finnas. Det ska framgå vem som ansvarar för vad i verksamheten och egenkontrollen. Detta betyder inte att ansvarig person själv måste göra arbetsuppgiften utan att den ska se till att den blir gjord på rätt sätt. Vem är t.ex. städansvarig ?

2. Avfall

Det ska finnas rutiner för hantering av avfall. När farligt avfall avlämnas till godkänd avfallsmottagare ska mängd, typ av avfall och vart det lämnas dokumenteras.

3. Kemikalier

Säkerhetsdatablad ska finnas i lokalen. Du ska ha en förteckning över de kemiska produkter som används i din verksamhet och som kan vara farliga för hälsan eller miljön. I Sverige ska alla företag sträva efter att minimera sina kemikalieinköp och, där det är möjligt, byta ut mot mindre farliga kemikalier.

4. Kompetensutveckling

Vilken kunskap och utbildning finns inom verksamheten. Vilka områden kan verksamheten behöva ny eller fördjupad kunskap inom (nya behandlingsmetoder, utrustning, och så vidare).

5. Rengöring av utrustning

Tydliga rutiner, instruktioner och ansvarsfördelning ska finnas gällande rengöring av utrustning och material. Det kan exempelvis handla om rengöring, av utrustning med hjälp av desinfektion och sterilisering samt återkommande funktionstest som sporprov.

6. Smittskydd vid misstänkt hälsorisk

Den som ger hygienisk behandling ska alltid följa uppgjorda rutiner. Rutiner för kontroll om kunden innan behandling har någon sjukdom som kan påverkas negativt eller om det finns smittrisk som hindrar behandling ska finnas. Detta är särskilt viktigt vid misstanke om att en kund kan vara smittbärare. Vilka sorters virus och bakterier kan din utrustning neutralisera? Hur gör du så att eventuell smitta inte sprids vidare?

7. Städ rutiner

I städrutinerna ska ansvarsfördelning, utrustning och omfattning ingå. Rutiner ska finnas för daglig städning, veckostädning och storstädning samt städning på hög höjd (ventilationsdon, lampor och så vidare). Sätt gärna upp en kopia av städrutinerna på insidan av dörren till städsåpet. Rutiner för rengöring av städutrustning ska också finnas.

Lokalens utformning

Lokalen ska vara funktionellt utformad och anpassade för verksamheten samt lätta att göra rent.

- Textilier som till exempel heltäckningsmatta och golvmattor är olämpliga att ha i behandlingsutrymmet.
- Om behandlingslokalen ligger i anslutning till bostaden får varken lokalerna eller bostaden vara genomgångsrum.
- En lokal för hygienisk behandling bör inte användas till annan verksamhet.
- Det ska finnas särskilda utrymmen med arbetsbänkar samt rinnande kallt och varmt vatten för rengöring, desinfektion och sterilisering i de fall då detta är nödvändigt.
- I behandlingslokalen ska finnas ett separat och lämpligt placerat handtvättställe med rinnande kall- och varmvatten samt flytande tvål och engångshanddukar.
- Det ska även finnas särskilt frånluftsventilerat utrymme för städmaterial och utslagsvask för smuts- och städvatten med tillgång till rinnande kall- och varmvatten.
- Lokalen ska ha tillgång till toalett med handfat, flytande tvål och engångshanddukar.
- I de fall behandlingslokalen är inrättad i del av bostaden ska det finnas en toalett som endast är avsedd för verksamheten.
- Ventilationen i lokalen måste ge tillräcklig luftväxling. Uteluftflödet ska vara minst 7 liter/sekund för varje person som samtidigt beräknas uppehålla sig i lokalen. Dessutom bör ett tillägg på 0,35 l/s per m² golvarea göras så att hänsyn tas till föroreningar från andra källor än människor.

- Där kemiska ämnen hanteras eller där det av andra skäl kan vara behövt bör ventilationen förstärkas med punktutsug. Resultat av en obligatorisk ventilationskontroll (OVK) eller annan luftflödesmätning ska finnas dokumenterad i egenkontrollen.

Hygien

Vid yrkesmässig hygienisk verksamhet ska god handhygien tillämpas och en medvetenhet om de hälsorisker som kan kopplas till verksamheten ska finnas. Med god hygien förhindrar du att olika former av smitta sprids. Vid behandling med stickande eller skärande verktyg finns det risk för blodsmitta och hudinfektioner. God hygien ger skydd åt både kundens och personalen.

- Tvätta dina händer före och efter varje behandling. Använd handdesinfektion eller motsvarande. Använd skyddshandskar av engångstyp där det är möjligt.
- Instrument, redskap och produkter som används ska vara i sådant skick och skötas så att risken för smittspridning begränsas. Eftersom smittbärare kan vara helt symtomfria är det alltid viktigt att rengöra instrumenten efter goda fasta rutiner.
- I första hand ska engångsmaterial användas. I andra hand ska instrument kunna rengöras, desinficeras och steriliseras.
- Se till att det finns tillräckligt många verktyg så att det alltid finns rena verktyg.
- Rena verktyg ska förvaras avskilt.
- Om det förekommer skärande eller stickande avfall (exempelvis använda knivblad, nålar och skalpeller) kan dessa vara smittförande om de varit i kontakt med kroppsvätskor.

Avfallshantering

Läs mer om hantering av farligt avfall i informationsbladet om hantering av farligt avfall.

Ambulerande verksamhet

För dig som väljer att inte ha en lokal att utföra behandling i utan utöver verksamheten som ambulerande gäller i stort sätt samma förutsättningar. Verksamheten ska anmälas senast sex veckor innan verksamheten startar i den kommun där verksamheten utgår ifrån. Det ska finnas ett för verksamheten avskilt och särskilt anpassat rengöringsutrymme där all rengöring sker, se mer under lokalens utformning.

Vill du veta mer?

Det är verksamhetsutövarens skyldighet att ta reda på den nödvändig information, men nedan finns en sammanställning på lagstiftning som är bra att känna till:

- Miljöbalken (SFS 1998:808) Miljöbalken är den grundläggande författningen inom miljöområdet. Den inkluderar bland annat de allmänna hänsynsreglerna (2 kap.) och bestämmelser om egenkontroll (26 kap. 19 §). Miljöbalken och övrig lagstiftning hittar ni på <http://www.riksdagen.se>.
- Förordningen om verksamhetsutövers egenkontroll (SFS 1998:901) Förordningen innehåller bestämmelser om egenkontroll. Gäller för alla tillstånds- eller anmälningspliktiga verksamheter enligt 9 eller 11-14 kapitlet i miljöbalken.
- Förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (SFS 1998:899) Denna förordning gäller miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd enligt 9 kap. miljöbalken. Enligt 38 § är det förbjudet att utan anmälan driva yrkesmässig hygienisk verksamhet.
- Socialstyrelsens Allmänna råd 2006:4 om yrkesmässig hygienisk verksamhet.
- Folkhälsomyndighetens allmänna råd om: – Ventilation (FoHMFS 2014:18) De allmänna råden och tillhörande handböcker finns på Folkhälsomyndighetens hemsida, www.folkhalsomyndigheten.se
- Avfallsförordningen (SFS 2011:927) Innehåller bestämmelser om hantering av avfall, inklusive farligt avfall.
- Kemikalieinspektionens föreskrifter , Kemiska produkter och biotekniska organismer (KIFS 2008:2) – innehåller bl.a. bestämmelser om hantering av kemikalier.